

G. Bazuin, een leven met bijen

'Voor kasten moet je dikke bijen hebben.'

Ab Kuypers

Eelde. Vrijdagmiddag. De wind is, tegenvallend, net even te koud om van een lekkere nawinterdag te kunnen spreken. Toch kondigt de wisseling van de seizoenen zich al aan. Aarzelend weliswaar, maar toch. In verschillende keurige voortuintjes in het dorp bloeien winterklokjes. Menige krokus steekt een lange neus boven de kille natte grond. We hadden rond drieën afgesproken. 'Dan staat de koffie klaar en heeft vader zijn middagslaapje erop zitten.' Een gesprek met wellicht de oudste of anders toch één van de oudste imkers van ons land.

Geen imkersgeslacht

We zitten tegenover elkaar aan de vierkante tafel. Het is zijn eigen kamer in het huis, uitkijkend op de Esweg, waar hij het grootste deel van zijn leven heeft gewoond. Eerst als kind. Later als gehuwd man en vader van één kind. Nu wordt hij er verzorgd door zijn zoon en schoondochter. Vorige maand is hij 92 geworden. Bijna 80 daarvan heeft hij met bijen doorgebracht. Eerst als hulpje van een imkerende oom, maar al snel sloeg hij zelf aan het imkeren. Tot op de dag van vandaag heeft hij zijn eigen bijen. Naar aanleiding van zijn 65-jarig lidmaatschap van de subvereniging 'Haren-Paterswolde' van de VBBN is hij tot erelid gepromoveerd.

Tussen ons in een asbak en een doosje lucifers. Hij een vers gestopt pijpje. Ik een zoveelste 'sjekkie' van deze dag. Ik verbaas me over de telkens van achter zijn brilleglazen oplichtende pretlichtjes. Zijn ogen, die verraden niets van zijn hoge leeftijd. Ze lijken niets van hun glans verloren te hebben. Ze weerspiegelen nog de nodige levenslust. Vooral wanneer hij over de bijen begint dan lichten zijn pretogen op. Hij zit vol herinneringen en jaartallen. Moeiteloos speelt hij met de tijd, van het ene op het andere voorval overstappend. Zonder chronologische logica. Soms gaan zijn verhalen met een luide lach vergezeld. Over zijn frêle schouders kijken twee, misschien wel drie generaties Drentse imkers mee wanneer hij in prachtig Drents vertelt over vroeger.

'Nee ik kom niet echt uit een imkersgeslacht. Mijn

vader moest niets van de bijen weten. Hij was daar doodsbenuwd voor. Wanneer hij al eens zijn neus bij de korven liet zien, liep hij prompt een paar steken op. Alsof ze uitgerekend hem moesten hebben. Ik had wel twee ooms die imkerden. Als kwajongen ging ik daar vaak heen. Mijn ene oom kon goed met kinderen opschieten, had zelf ook kinderen. Dus daar kwam je graag.'

De heer Bazuin bij zijn bijen

'Als hij naar de bijen ging, mocht ik altijd met hem mee. Die bijen interesseerden mij mateloos. Toen ik eenmaal een jaartje of dertien was hielp ik hem ook regelmatig. Hij had een behoorlijk grote bijenstand, zeker voor een gewoon boertje zoals hij. Hij kon nog wel eens een extra handje gebruiken. Bijvoorbeeld met het afkloppen van de bijen en met het reizen.'

Eigen bijen

'In 1919 ben ik zelf met bijen begonnen. Een jaar later ben ik lid van de bijenvereniging geworden, die was een paar jaar daarvoor opgericht. Het lidmaatschap kostte maar een paar kwartjes. Het was niet zo'n beste tijd hoor. Het voeren met suiker kwam toen opzetten. Die voersuiker kon je via de bond een paar cent goedkoper krijgen dan in de winkel. Dus je had je contributie er zo weer uit.'

Toen de heer Bazuin begon met bijenhouden werd er, zeker door de Drentse imkers, nog voornamelijk in korven geïmkerd. De heide was hun belangrijkste dracht.

'Mijn eerste bijenvolken waren allemaal in korven gehuisvest. Hier in de omgeving waren toen nog geen kasten. Die kwamen pas later in de belangstelling. Voornamelijk door het 'Groentje'. Daarin werd veel propaganda gemaakt voor de bijenkast. Maar die eerste kasten waarmee de imkers van hier werkten stelden niet zoveel voor hoor. Men knutselde vaak zelf maar wat in elkaar.'

'Mijn schoonvader had ook bijen. Daarnaast was hij een goede timmerman. In het 'Groentje' stonden altijd mooie foto's van materialen. Die maakte hij dan na. Zo heeft hij toen ook zelf een prachtige honingpers getimmerd. Later maakte hij zelf zijn Simplexkasten, prachtig op maat allemaal. Daar kreeg ik er ook van.'

'Onze imkerij was indertijd op de heide afgestemd. Wij gingen met de volken naar Bunderveen, dichtbij hier in de buurt van Eelde. Nu herken je de omgeving hier niet meer. Het is nu allemaal gras. De heide zelf stelde in Eelde niet zoveel voor. Dat was eigenlijk de moeite niet waard. In de oorlog hebben we daar met verschillende mensen nog wel wat turf gestoken. Niet veel, het was maar een dunne laag.'

Eenmaal aan de praat over zijn bijen lijkt hij alles om zich heen te vergeten. De koffie is inmiddels koud geworden. 'Geeft niet,' is zijn commentaar wanneer ik hem daar op attendeer.

Veel veranderd

'Vroeger imkerden we hier helemaal op de herfst. Al was de zomerdracht toen toch heel wat beter dan tegenwoordig. Er is hier zoveel veranderd. Nu is bijna alles grasland. Toen had je nog veel landbouw. Er werd veel rogge verbouwd. Daar kwamen veel korenbloemen in voor. Langs de slootkanten groeiden veel kribbels, hoe noem je dat, eh, bramen. Daar vlogen de bijen goed op, hoor. Maar dat is nu allemaal weggespoten en weggehaald.'

Als nevenverdiensde stelde de imkerij niet veel voor in de dagen van Bazuin. De meeste mensen hadden maar twee of drie korven. Dat was meestal voor eigen honinggebruik. 'Mij ging het er in de eerste plaats ook om, om zomaar wat volken te hebben. We imkerden hier voornamelijk voor de aardigheid. Niet echt als beroepsimker. Al werd er vroeger ook wel honing en was verkocht hoor. Dat gebeurde vaak al op de heide. Daar werden de honingraten uit de korven gesneden en in vaten gedaan. De opkopers namen die dan zo mee.'

'Later kreeg het imkeren in kasten de overhand. Ik heb vanaf toen ook alleen nog maar met kasten gewerkt. Dat imkeren in de kasten lukte echter niet zo maar in één keer, hoor. Dat is heel wat anders dan in

korven. Je begon eigenlijk al verkeerd hè, met veel te dunne volken. Veel geld had je ook niet.

Kunstraat bijvoorbeeld werd maar met dunne strookjes in de ramen gegeven. Geen hele vellen zoals nu. Het imkeren met korven ging ook meer op het gevoel. In kasten kan je de volken immers veel beter controleren. Vroeger zag je de koningin bij wijze van spreken nooit. In die kasten kon je ook het zwermen veel beter volgen. Met korfvolken wist je misschien wel ongeveer wanneer er een zwerm kon afkomen. Dat was toch een beetje gokken. Daar moest de vrouw dan maar op letten, hè'

'Nee hoor. Aan koninginneteelt heb ik nooit gedaan. Ik heb altijd met bijen van het 'boerenras' geïmkerd. Toen de koninginneteelt weer echt in de belangstelling kwam was ik al wat ouder. Dat hoefde van mij allemaal niet meer.'

'Nu heb ik mijn twee volken gewoon het hele jaar door bij huis staan. Ze halen hier wel niet zo veel, maar het is voor de aardigheid. Ik kan de bijen nog lang niet missen. Van mijn kleinzoon krijg ik alle hulp die ik nodig heb. Het uit elkaar halen van de kasten is te zwaar voor me geworden. Zelf kan ik ook de koningin niet meer vinden. Die jongen is een jaar of vijf geleden met imkeren begonnen. Ik heb hem daarbij geholpen. Alles over de bijen en het imkeren verteld. Hij heeft het nu aardig onder de knie. Ja, mijn bijen durf ik nu wel aan hem toe te vertrouwen.'

Over reizen en drachten

'Toen het met de heide hier afgelopen was, zijn we kleigronden gaan opzoeken. We gingen altijd naar het koolzaad bijvoorbeeld. Hier bij huis hebben de bijen niet veel te halen. Het reizen gebeurde vroeger nog met paard en wagen. Ik weet nog dat ik als kind de eerste keer mee ging naar de heide. Ik hielp altijd bij het opladen en sluiten van de korven. Ik rookte al heel vroeg, tegen de zin van mijn ouders natuurlijk. Maar ik kon bij warm weer met mijn pijp wel mooi de buitenzittende bijen de korf in blazen. Die eerste keer werd ik op allebei mijn wangen gestoken. Met twee dikke ogen, ik kon bijna niets meer zien, ben ik toen naar de heide gegaan. Later kregen de mensen een auto. Met een vrachtauto uit het dorp hebben we ook heel wat keren de bijen naar een dracht verhuisd. Die auto konden we huren. Met een paar man namen we dan alle volken van de imkers mee.'

Wereldberoemd in Drente

Hoewel hij nimmer een bestuursfunctie heeft bekleed, is hij toch altijd een actief lid voor zijn imkersvereniging geweest. Bazuin: 'Ik heb altijd de

vergaderingen van de verenigingen bezocht. Een bestuursfunctie, nee dat wilde ik niet. Met het vervoeren van de volken heb ik ook altijd geholpen. We deden dat zo'n beetje met een vast koppeltje. Als korfvlechter heb ik heel veel demonstraties gegeven. Ook wel korfvlechtcurssussen. Dat korfvlechten heb ik eigenlijk mezelf zo'n beetje aangeleerd. Goed gekeken hoe zo'n korf in elkaar zat. Een beetje uitproberen en met wat aanwijzingen, zo heb ik dat onder de knie gekregen. Niet dat dat meteen lukte, het ging echt niet vanzelf hoor. Ik heb altijd zelf mijn korven gevlochten, ik had zelfs een eigen stek in het bos waar ik bramentakken kon snoeien. Ja, ik vlocht met echte spleut. Die maakten wijzelf.''

'Ik heb ooit eens een hele grote korf gevlochten. Ruim een meter hoog. Dat was tijdens een optocht. Die duurde nogal lang. Ik had van huis een beginnetje van een korf meegenomen. Wij zaten met een paar mensen op een kar voor de imkerij. Ik had geen zin nog om met een nieuwe te beginnen, dus ik bleef gewoon door vlechten. Toen we weer in Eelde aankwamen had ik dus zo'n korf. Bij het 75-jarig bestaan van onze vereniging heb ik nog meegeholpen bij de tentoonstelling in de Hortus in Haren.'

Als korfvlechter zijn er van een wat jongere Bazuin in verschillende boeken over Drente foto's opgenomen. Zijn schoondochter laat ze mij met de nodige trots zien wanneer zij ons een tweede kopje koffie komt brengen. 'Uw schoonvader is dus een hele bekendheid hier in de omgeving.' 'Dat kan je wel zeggen. Iedereen kent hem.' En Bazuin rookt onderhand zijn pijpje, dat als een schijnbaar onafscheidelijk attribuut in zijn hand of mond verkeert. Met liefde voor het verleden en voor de bijen vertelt hij eindeloze verhalen. Teveel om hier allemaal op te nemen. Tot slot van onze ontmoeting, 'Zeg Bazuin, we kunnen misschien nog wel uren doorkletsen. Maar ik geloof dat ik onderhand wel genoeg van je weet voor een verhaaltje in *Bijen*', gaan we nog even naar de bijen. Hoewel ze vandaag niet vliegen, toch is dit de uitgelezen plek voor een foto. Jas aan, 'het is koud hoor', pet op, zijn onafscheidelijke klompen aan de voeten; fier poseert hij. Even later nemen we afscheid, waarbij hij tot slot de wens uitspreekt dat ik alles heb begrepen. 'Ik praat nou eenmaal Drents, dat is voor gewone mensen vaak moeilijk te volgen.

Gunstig voor imkers

Braakleg-regeling

Al vanaf 1992 bestaat er een regeling 'Beschikking steunverlening producenten akkerbouwgewassen'. Dit is een regeling voor elke lidstaat van de Europese Unie die producenten een bijdrage verleent gezien de verlaging van de graanprijs tot het wereldmarktprijs-niveau. In de Algemene regeling staat dat productie-beheersing door middel van braakleggen van akkerland een optie is. De braakgelegde percelen mag men wel gebruiken voor: Zwarte braak één, Groene braak twee en voor non-food/non-feed drie gewassen. Voor ons als imkers zijn de Groene braak en de non-food/non-feed gewassen van belang. Op de lijst met toegestane Groenbemesters en non-food/non-feed-gewassen komen veel zaden, bomen, planten en zaadmengsels voor die voor bijen als drachtplant van groot belang zijn. België en Denemarken geven zelfs een toeslag als men het percentage klaver in de bodembedekker verhoogt wanneer deze bodembedekker wordt gebruikt als bijenweide. Misschien zijn er bij u in de omgeving akkerbouwbedrijven die van deze braaklegregeling gebruik maken of wensen te maken. In overleg met die bedrijven kan het drachtgebied in uw omgeving aanzienlijk verbeterd worden. Er zijn diverse voorwaarden waaraan een braakperceel moet voldoen. Uitgebreide 'braak'-informatie vindt u in de brochure 'Uitvoering regeling'. Deze regeling is aan te vragen bij: Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Districtsbureauhouder Uitvoering Regelingen in uw provincie/district. Formulieren om braakleg aan te vragen voor 1995 moeten landbouwers vanaf 13 maart indienen. De sluitingsdatum zal waarschijnlijk 15 mei 1995 zijn. Percelen waarvoor steun wordt aangevraagd moeten al vanaf 15 januari braak liggen.

- 1 Zwarte braak: wanneer een braakoppervlak niet wordt beteeld met een gewas.
- 2 Groene braak: wanneer een braakoppervlak wordt beteeld met een groenbemester.
- 3 Non-feed/non-foodgewassen zijn o.a. teunisbloem, koolzaad, karwij en boekweit.